

بررسی وضعیت خشکسالی در کشور

ایران در مسیر خشکی؛ زنگ خطر برای آب، غذا و مهاجرت

تانکرهای سیار بخشی از زندگی روستاییان شده‌اند

۲۰۱۵ توسط سازمان ملل متحدباهدف صلح وروافه برای

مردم سسپاره کره زمین تدوین شد.این اهداف در کمک می کند که از جنبه‌های اجتماعی و اقتصادی توسعه پایدار در کشورها تقویت شود. ۱۷ هدف مشخص در این سازمان تعریف شده که هدف سیزدهم اقدامات اقلیمی است ومساله کیفیت هوا از تقای آن موضوعی است که روی تمام اهداف تاثیر گذار است. او با اشاره به افزایش بیش از ۱.۵ درجه‌ای دما در جهان گفت:افزایش بیش از ۱.۵ درجه از این جهت بسیار اهمیت دارد که بسیاری از سیستم‌ها حداقل در پایی را از بین می برد و اثرات آن بر گشت‌ناپذیر است. بنابراین شرایط بسیار بدی را برای کره زمین ایجاد می کند.در سال ۲۰۲۴ تقریباً تمام مناطق کره زمین افزایش دمای قابل ملاحظه‌ای داشته‌ام.بر یکی شمالی و اروپا گرم ترین سالشان را تجربه کردند.

سرزمینی که گرم تر می شود

فرشته بخشایش، کارشناس محیط زیست در این باره به «تعادل» می گوید:افزایش دما فقط به معنای تابستان های طولانی تر نیست. گرمای بیشتر یعنی تبخیر بالاتر، کاهش رطوبت خاک، تعریق بیشتر گیاه و نیاز فزاینده به آبیاری. در چنین شرایطی حتی اگر میزان بارش ثابت بماند، باز هم تر از این منفی می شود؛ چه برسد به اینکه همین روند بارندگی نیز کاهش یابد.او می افزاید:ایران به دلیل قرار گرفتن در کمربند خشک جهان، نسبت به تغییرات دمای حساس تر است. در این قلمروها نوسان های کوچک می تواند پیامدهای بزرگ ایجاد کند؛ رودخانه های فصلی کوتاه تر می شوند، برف دیر تر می بارد و زود تر آب می شود و فرصت نفوذ آب به سفره های زیرزمینی کاهش می یابد.

نقشه‌ای که هر سال خشک تر می شود

از سوی دیگر گزارش های رسمی از افزایش پهنه های خشک در سه دهه اخیر حکایت دارد. مناطقی که پیش تر نیمه خشک محسوب می شدند اکنون در مرز بیابانی شدن قرار گرفته اند. این تغییر تنه ای یک پدیده علمی نیست؛ بلکه به معنای کاهش ظرفیت تولید، افزایش توفان های گرد و غبار و افت کیفیت زندگی است. این کارشناس

خشکسالی در ایران دیگر یک پدیده فصلی

یا مقطعی نیست؛ به روندی مزمن تبدیل

شده که آرام، پیوسته و بی وقفه جلوی می آید و لایه های مختلف حیات اقتصادی واجتماعی کشور را در بر می گیرد. از مزه های که محصولش به نیمه رسیده خشک می شود تاشهری که با جابر بندی ناوشته آب روز گار می گذارند، همه نشانه ها حکایت از ورود به دوره ای تازه دارد؛ دوره ای که در آن باید با «کم آبی دایمی» زندگی کرد. تازه ترین داده های منتشر شده از سوی سازمان هواشناسی کشور نشان می دهد در پنج دهه گذشته، دمای ایران در هر سه حدود چهاردهم در جه افزایش یافته و همین از ۱ میلیون بارش سالانه کاسته شده است؛ اعدادی که شاید کوچک به نظر برسد اما وقتی روی هم جمع می شوند، سرنوشت سرزمین را تغییر می دهند.

افزایش پهنه های خشک کشور از دهه ۷۰

سحر تاجبخش، رییس سازمان هواشناسی، در کنفرانس بین المللی مدیریت آلودگی هوا که در سازمان هواشناسی برگزار شد، گفت: طی ۵۰ سال گذشته در ایران دما ۰.۴ درجه در هر دهه افزایش پیدا کرده و کاهش بارش سالانه ۸ میلیمتر بوده است. او افزود: در سال ۲۰۲۴ روند بسیار شدید افزایش گاز های گلخانه ای و افزایش دما موجب شد که گرم ترین سال جهان ثبت شود. سال ۲۰۲۵ هم دومین سال گرم کره زمین بود و میانگین دما از ۱.۵ درجه سانتیگراد فراتر رفت. تاجبخش ادامه داد: طی ۵۰ سال گذشته در ایران دما ۰.۴ درجه در هر دهه افزایش پیدا کرده و کاهش بارش سالانه ۸ میلیمتر بوده است؛ از سال ۱۳۷۴ تا ۱۴۰۳ پهنه های خشک کشور بیشتر شده

است که بخشی از دلایل آن مربوط به تغییرات اقلیمی است. او با بیان اینکه، ارتباط معناداری بین آلودگی هوا و تغییرات اقلیمی وجود دارد، گفت: بخشی از آلودگی هوا و پهنه های مرگ و میر، از تصادفات جاده ای و شهری است. سازمان ملل تمام گازها به جز سولفور دی اکسید را می شناسد؛ یافته است، رییس سازمان هواشناسی در بخش دیگری از صحبت های خود اظهار کرد: اهداف توسعه پایدار در سال

روی خط خبر

مرگ حدود ۱۴ هزار نفر در تصادفات در ۸ ماه

نفر از آنها مرد و ۲ هزار و ۷۸۶ نفر زن بوده‌اند. در حالی که سال گذشته در همین بازه زمانی ۱۲ هزار و ۴۷۵ نفر در تصادفات کشته شده بودند. از اول فروردین ماه امسال تا آخر آبان ماه، ۹۷۴ مرد و ۱۸۲ زن و مجموعاً هزار و ۱۵۶ نفر در تصادفات استان تهران جان خود را از دست دادند که این عدد سال گذشته ۹۳۰ نفر بود که شاهد رشد ۲۴.۲ درصدی هستند و این چنین تهران رتبه اول در فوتی تصادفات را دارد. استان فارس در رتبه بعدی قرار دارد و امسال هزار و ۶۸ نفر نیز در تصادفات جان خود را از دست دادند که نسبت به بازه زمانی در سال گذشته هزار و ۵۹ نفر در تصادفات کشته شده بودند. علاوه بر

آزادی ۱۱ نفر از بازداشت شدگان حوزه سلامت با پیگیری نظام پزشکی

به‌خاطر انجام وظیفه حرفه‌ای، خط قرمز این سازمان است. دکتر محمد رییس‌زاده افزود: ممکن است تعدادی از افراد شاغل در حوزه سلامت به دلایلی بازداشت شده باشند که تعدادی از آنان پس از طی مراحل قانونی، آزاد شده‌اند و از ۲۳ نفری که بازداشت

تامین ۷۰۰ قلم داروی حیاتی در قالب ذخایر دارویی کشور

افزود: حدود ۷۰۰ قلم دارو که جزو داروهای ضروری و حیاتی کشور محسوب می‌شوند، وارد فرآیند خرید شده‌اند و فرآوردهایی که تولید داخل هستند، عموماً تأمین شده و در انبارها موجود است.

عیدی ۱۰ میلیون تومانی بازنشستگان با حقوق بهمن پرداخت می شود

بازنشستگان واریز خواهد شد. حشمت‌الله سلیمانی در این باره اظهار کرد: براساس تصمیم دولت چهاردهم، مبلغ عیدی امسال کارکنان و بازنشستگان دولت، رقم ۱۰ میلیون تومان تعیین شده است. سلیمانی، گفت:

تصویب مجدد رشته «محیط‌بانی» در شورای عالی آموزش و پرورش

رییس مرکز آموزش محیط‌زیست و تربیت محیط‌بانان سازمان حفاظت محیط‌زیست، از تأیید مجدد این رشته با رأی قاطع اعضای شورا خبر داد و گفت: پس از اجرای آزمایشی رشته محیط‌بانی، ضرورت بازنگری در سرفصل‌های آن احساس شد

سهم ۵۹ درصدی حمل و نقل از آلودگی هوای کشور

داره به‌طوری که سهم متوسط ۵۴ درصدی در جهان و ۵۷ درصدی در ایران دارد. وی گفت: ایران یکی از آسیب پذیر ترین کشورهای جهان به لحاظ گرمایش جهانی و تغییرات اقلیمی است. رییس مرکز تغییر اقلیم دانشگاه شهید بهشتی با اشاره به تصویب قانون هوای پاک در سال ۱۹۹۶، خاطر نشان کرد: این قانون ۴ محور کلیدی محور را پیاده کنیم.

خبر روز

خروج تمام استان‌ها از موج آنفلوآنزا

در هفته سوم بهمن ماه، یافته‌های حاصل از نظام مراقبت حاکی از آن است که تمام استان‌های کشور از موج آنفلوآنزا خارج شده‌اند؛ البته آنفلوآنزا ۲.۳ درصد همچنان در راس ویروس‌های تنفسی در گردش کشور قرار دارد. بر اساس داده‌های نظام مراقبت دپدووی و بنابر اعلام مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت، نسبت موارد دارای علائم عفونت‌های تنفسی طی هفته سوم بهمن ماه در مراجمین سرپایی و بستری افزایش یافته، به‌طوری که ۱۰.۳ درصد از مراجعین سرپایی، دارای علائم شبه آنفلوآنزا و ۸ درصد از مراجعین بستری نیز دارای علائم تنفسی شدید بودند. در این نظام مراقبت دپدووی، نسبت نمونه‌های مثبت‌انظر آنفلوآنزا در این هفته در بیماران سرپایی، اندکی کاهش و در بیماران بستری نیز اندکی افزایش یافته و وضعیت برای بیماران سرپایی و بستری از محدوده آستانه هشدار بالا، پایین‌تر قرار دارد.

تشدید این وضعیت اشاره کرده و می گوید: با وجود تصویر تیره، هنوز می توان سرعت تخریب را کم کرد. کاهش مصرف، افزایش بهره‌وری، باز چرخانی پساب، حفاظت از تالاب‌ها و جلوگیری از تخریب جنگل‌ها از جمله اقداماتی است که می‌تواند موثر باشد. او تأکید می‌کند: باید پذیریم که به گذشته بر نمی‌گردیم. هنر مدیریت این است که با واقعیت جدید سازگار شود. هر تصمیم اشتباه امروز، هزینه چندبرابری برای فردا ایجاد می‌کند. در واقع امید هنوز وجود دارد، اما به شرطی که طبیعت را نه به عنوان منبع بی پایان، بلکه به عنوان سرمایای محدود ببینیم. اگر این نگاه تغییر کند، می‌توان بخش مهمی از آسیب‌ها را مهار کرد.

تصمیم‌های امروز، سرنوشت فردا

خشکسالی پدیده‌ای تدریجی است و همین تدریجی بودن، خطر عادی‌شدن را هم به همراه دارد. اما واقعیت این است که هر سال تأخیر در اصلاح سیاست‌ها، بازگشت پذیری را کمتر می‌کند. نسل‌های آینده در بار انتخاب‌های امروز قضاوت خواهند کرد؛ این‌که آیا هشدارها شنیده شد یا در هیاهوی مسائل کوتاه‌مدت گم‌شد. ایران اکنون در نقطه‌ای ایستاده که باید میان ادامه مسیر فرساینده گذشته و انتخاب راهی تازه تصمیم بگیرد. راهی که در آن آب، محور توسعه باشد نه قربانی آن. اگر چنین تغییری رخ دهد، هنوز می‌توان امید داشت که این سرزمین، با همه محدودیت‌های اقلیمی‌اش، همچنان قابل زیستن بماند؛ اما اگر نه، نقشه‌ای که هر سال قهوه‌ای تر می‌شود، ممکن است روزی دیگر رنگی برای از دست دادن نداشته باشد.

لوله‌کشی دیگر قابل اتکانش نیست و تانکرهای سیار به‌بخشی از زندگی تبدیل شده‌اند. زنان و مردانی که روزگاری کنار قنات و چشمه زندگی می‌کردند، امروز ساعت‌ها منتظر رسیدن آب می‌مانند. او می‌افزاید: این فقط کمبود آب نیست؛ از دست رفتن کرامت زندگی است. وقتی آینده‌ای برای کشاورزی نباشد، جوان‌های رون‌دور و ستا پرمی‌شود زمین بدون مراقبت، رهای می‌شود و بیابان جلوی می‌آید.

مهاجرت اقلیمی؛ تغییر آرام جمعیت

بروز عایی خاطر نشان می‌کند: حرکت جمعیت از مناطق خشک به حاشیه شهرها، یکی از نتایج مستقیم کم‌آبی است. این مهاجرت‌ها فشار مضاعفی بر خدمات شهری وارد می‌کند و می‌تواند به بروز آسیب‌های اجتماعی منجر شود. کارشناس معتقدند اگر روند کنونی ادامه یابد، ابعاد این چالش‌هایی گسترده‌تر خواهد شد.

پیوند خشکسالی و آلودگی هوا

او می‌افزاید: زمین‌خشک، مستعد تولید گردوغبار است. با کاهش پوشش گیاهی، ه‌روزش بادی می‌تواند ذرات خاک را واردها کند. این مساله به‌ویژه در شهرهای بزرگ، کیفیت زندگی را پایین می‌آورد و هزینه‌های درمانی را افزایش می‌دهد. به این ترتیب تغییرات اقلیمی می‌تواند دورهای وارونگی دما را نیز تشدید کند و ماندگاری آلوده‌ها را بالا ببرد؛ تر کبی که سلامت میلیون‌ها نفر را تهدید می‌کند.

هنوز فرصت هست؟

این متخصص منابع آبی اما به راهکارها جلوگیری از

هزینه‌های زندگی کمتر از ۶۰ میلیون تومان نیست!

شد. تجربه سال‌های گذشته نشان داد که زمانی که دستمزدها زیر نرخ تورم بسته شود، پس از کارگران، بیشترین آسیب متوجه کارفرمایان است. این موضوع در سنوات گذشته باعث شد نیروی کار از واحدهای تولیدی فاصله بگیرد. امروز نیز شاهد هستیم که کارگران ترجیح می‌دهند به مشاغل اشتغای با خدماتی مانند حمل‌ونقل اینترنتی یا فعالیت‌های روزمزدی روی بیاورند، چرا که در مدت کوتاهی‌تر درآمدی معادل یا حتی بیشتر از حقوق ماهانه در بخش تولید کسب می‌کنند.

او تأکید کرد: کارفرمایان باید توجه داشته باشند که پایین بستن دستمزد، یک بازی «باخت-باخت» برای کارگر و کارفرماست. اگر قرار است بخش تولید دوباره جذابیت خود را برای نیروی کار به دست بیاورد، باید سیاست‌هایی اتخاذ شود که حس تعلق و مشارکت را در کارگران تقویت کند. در همه‌های گذشته، واگذاری بخشی از سهام واحدهای تولیدی به کارگران، موجب افزایش بهره‌وری و تعهد نیروی کار می‌شد. متأسفانه بسیاری از این سیاست‌ها در گذر زمان کنار گذاشته شده‌اند. شوکت گفت: امروز کارفرمایان اعلام می‌کنند که سلاله تعداد قابل توجهی از نیروی کار خود را از دست می‌دهند و ناچارند نیروهای جدید و کم‌تجربه جذب کنند که این امر هزینه و زیان مضاعف به همراه دارد. بدون تردید ریشه اصلی این مشکل، سرکوب مزدی و هم‌زمان حذف تدریجی امتیازاتی است که می‌بیش تر به نیروی کار داده می‌شد تا در کار خود باقی بمانند و بهره‌وری داشته باشند.

فروشنست: زخم زیر پوست شهرها

یکی از آشکارترین پیامدهای برداشت بی‌رویه آب زیرزمینی، فروشنست زمین است؛ پدیده‌ای که آرام‌رخ می‌دهد اما خسارت‌هایش ناگهانی نمایان می‌شود. ترک در خانه‌ها، آسیب به خطوط راه‌آهن و جاده‌ها تهدید زیرساخت‌های حیاتی تنه‌ای بخشی از نتایج آن است. فعالان محیط‌زیست هشدار می‌دهند که در برخی دشت‌ها، لایه‌های زمین به حدی فشرده شده که حتی با بازگشت آب نیز امکان احیای آنها وجود ندارد. به بیان ساده، بخشی از ظرفیت ذخیره آب برای همیشه از دست رفته است.

کشاورزی؛ قربانی و متهم

علایی در پاسخ به این سوال که کشاورزی آیا واقعا متهم کمبود منابع آبی است تا قربانی آن، تأکید می‌کند: بخش کشاورزی در عین حال که از خشکسالی آسیب می‌بیند، به دلیل مصرف بالای آب مورد انتقاد نیز قرار دارد. بسیاری از مزارع همچنان با روش‌های سنتی آبیاری می‌شوند و محصولاتی کشت می‌شود که با اقلیم سازگار نیست. او می‌افزاید: ما سال‌ها بر این فرض برنامه‌ریزی کردیم که طبیعت خودش را بر میم می‌کند. اما وقتی برداشت از سفره زیرزمینی چند برابر تغذیه آن باشد، نتیجه چیزی جز فروپاشی نیست. حتی اگر چند سال پربارش هم بیاید، دیگر آن آبخوان توان بازگشت سریع ندارد. این متخصص منابع آبی اظهار می‌دارد: اشتباه ما این بود که کم‌آبی را موقت دیدیم. پروژه تعریف کردیم، سطح زیرکشت را بالا بردیم و شهرها را گسترش دادیم، بدون اینکه به بادیم ورودی واقعی آب چقدر است. حالا بحسابی روبه‌رو شده‌ایم که پرداختش بسیار سنگین است.

تانکرهای سیار به بخشی از زندگی روستاییان تبدیل شده‌اند

این متخصص منابع آبی در ادامه به وضعیت خشکسالی در روستاها اشاره کرده و می‌گوید: در بسیاری از روستاها، آب

رویداد

اگر مبنای محاسبه سبد معیشت، نرخ واقعی اقلام خوراکی و نیازهای واقعی زندگی باشد و سپس بر اساس آن نرخ واقعی خط فقر محاسبه شود، حداقل خط فقر رقمی در حدود ۶۰ میلیون تومان خواهد بود. بنابراین حتی اگر پایه حقوق را دو برابر هم کنند باز با حداقل حقوق، سبد معیشت خانوار تأمین نمی‌شود. با اجرایی شدن سیاست حذف ارز ترجیحی، قیمت بسیاری از کالاها افزایش یافته و اقتصاددانان پیش‌بینی می‌کنند که سبد معیشت کارگران در پی اجرای این سیاست، نرخ افزایشی قابل توجهی داشته باشد. با این اوصاف سوال مهمی مطرح است؛ آیا در جلسات مزدی شورای عالی کار، صحبت از نرخ واقعی سبد حداقل‌های زندگی است و آیا می‌توان امیدوار بود که دستمزد ۱۴۰۵ کارگران مطابق با نرخ سبد معیشت تعیین شود؟

این سوال را پیش‌تر از احمد مدیری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، پرسیدیم و او در پاسخ به سوال اینلنا گفت: «در جلسات مقدماتی شورای عالی کار که طی دو هفته گذشته برگزار شده، مباحث متعددی مطرح شده و کارفرمایان موافق هستند افزایش‌های خوبی انجام شود. هدف اصلی، حفظ قدرت خرید کارگران است.»

افزایش خوب همخوانی دستمزد با سبد معیشت است

منظور از «افزایش‌های خوب» چیست؟ نمایندگان کارگری می‌گویند افزایش خوب در حالی محقق می‌شود که حداقل دستمزد رقمی نزدیک به سبد معیشت تعیین شود و سبد معیشت کارگران طبق برآوردها از ۵۰ تا ۷۰ میلیون تومان تخمین زده شده است.

اکبر شوکت، فعال کارگری، در رابطه با این موضوع گفت: در سال جاری، هم شاهد حذف ارز ترجیحی بوده‌ایم و هم افزایش شدید قیمت‌ها را داشتیم. به عنوان مثال، قیمت گوشت که ابتدای سال گذشته کیلویی حدود ۵۰۰ هزار تومان بود، اکنون به حداقل ۶ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان با حتی بیشتر رسیده است. همچنین برخی که پیش‌تر کیلویی ۱۵۰ هزار تومان خریداری می‌شد، اکنون به حدود ۴۵۰ هزار تومان رسیده است. به‌طور کلی، اقلام خوراکی اصلی و کلیدی سفره‌های مردم افزایش ۳۰۰ تا ۴۰۰ درصدی داشته‌اند.

این فعال کارگری گفت: اگر مبنای محاسبه سبد معیشت، نرخ واقعی اقلام خوراکی و نیازهای واقعی زندگی باشد و سپس بر اساس آن نرخ واقعی خط فقر محاسبه شود، حداقل خط فقر رقمی در حدود ۶۰ میلیون تومان خواهد بود. بنابراین حتی اگر پایه حقوق را دو برابر هم کنند باز با حداقل حقوق، سبد معیشت خانوار تأمین نمی‌شود.